

К. В. Мезенцев

Катар, Держава Катар

КАТАР, Держава Катар (Qatar, Dawlat Qatar) – держава у Південно-Західній Азії. Знаходиться на однойм. п-ові, омивається Перською затокою. На Пд. межує із Саудів. Аравією. Пл. 11,4 тис. км². Насел. 848,02 тис. осіб (2011): араби – 40 %, вихідці з Пакистану, Індії – по 18 %, Ірану – 10 % та ін. Природ. приріст насел. 0,81 % (при рівні фертильності 2,43 дитини на одну жінку). Міське насел. складає 96 %. Віросповідання: іслам (переважно сунізм) – 77,5 %, християнство – 8,5 %. Столиця – Доха (427 тис. осіб, 2009). Адм. поділ – 7 муніципалітетів (баладьятів). Держ. мова – арабська. Держ. устрій – абсолютна монархія з елементами конституц. устрою. Глава держави – емір. Законодав. орган – Меджліс аль-Шура. Грош. одиниця – катар. ріал. Член ООН, Ліги араб. держав, ОПЕК, Організації Іслам. конф., СОТ, МВФ. К. виступає посередником у розв'язанні багатьох міжнар. конфліктів.

Тер. сучас. К. була заселена з найдавніших часів. У різні періоди країна перебувала під владою низки держав, зокрема від 4 ст. – Сасанідів, від 7 ст. – араб. Халіфату. Від 10 ст. влада неодноразово змінювалася. На поч. 16 ст. К. окупов. португальцями, згодом – турками-османами, персами. У 17–18 ст. – під владою Оману. 1871 увійшов до складу Осман. імперії. Від 1916 перебував під протекторатом Великої Британії. 1971 отримав незалежність. Від 2003 діє нова конституція.

Значна частина тер. К. – піщана рівнина, у центрі – кам'яниста пустеля з ділянками солончаків, на Пд. – піщані пагорби. Клімат тропіч., посушливий. Зима м'яка, тепла, літо спекотне, вологе. Середня температура липня +32 °С, січня – +16 °С. Середньорічна кількість опадів до 125 мм на Пн. та до 55 мм на Пд. Пилові та піщані бурі. Незначна кількість водних ресурсів, постій. річок немає. Переважає пустел. рослинність (акація, верблюжа колючка, полин, астрагал та ін.). Є низка оазисів. Тварин. світ збіднений, представлений переважно плазунами, гризунами, павукоподібними; трапляються газелі, аравійський орикс. У водах Перської затоки – значне різноманіття риб, ракоподібних, молюсків. У К. – 9 заповід. тер.

Основа економіки – видобуток та переробка нафти і природ. газу. ВВП становить 122,2 млрд дол. США (2010), у розрахунку на особу – 145,3 тис. дол. США. Діють нафтопереробні, нафтохім., хім., металург., цементні, судноремонтні підприємства. С. госп-во малопродуктивне, представлене кочовим скотарством, птахівництвом, оазис. рільництвом,

садівництвом. Розвинене рибальство. Експортує скраплений природ. газ, нафту, нафтопродукти, добрива, сталь; імпортує продовол. товари, устаткування, транспортні засоби, хім. продукти. Осн. торг. партнери: Японія, Пд. Корея, Сингапур, США, Італія, Німеччина. Міжнар. аеропорт – Доха. Осн. мор. порти: Доха, Умм-Саїд. Функціонує Катар. наук.-технол. парк. Діє найбільша араб. телевіз. мережа Аль-Джазіра. Розвинений туризм. Курорти: Доха (набережна Корніш), Аль-Хор. Є Катар. нац. музей (Доха). Наприкінці 20 – на поч. 21 ст. у К. розпочато проведення найсучас. архіт. експериментів. Зокрема набережну Корніш перетворено на пішохідну смугу, з алеями, еспланадами, фонтанами; у пн. частині набережної зведено 30-поверх. Барзан-башту (2000, арх. І.-М. Джайда). Від кін. 20 ст. pobl. Дохи будують наук.-осв. центр, будівлі якого відповідають місц. клімату, поєднують риси традиц. архітектури і сучасні технології. Пам'ятки архітектури: форти – Аль-Кут (Доха, 1880), Умм-Салаль-Мугаммад (пobl. Дохи, 1910); башта Аль-Бідда (2005–09, вис. 215 м); музеї – іслам. мистецтва (арх. Еох Мін Пей; будівля у формі багатоярус. піраміди на штуч., висунутій в затоку платформі), фотографії (арх. С. Калатрава; будівля з 2-ма величезними крилами, що перетинаються та можуть розкриватися і закриватися), традиц. костюма і текстилю (арх. К. Фіндлей; усі – Доха, поч. 21 ст.). Дипломат. відносини між Україною та К. встановлено 13 квітня 1993. Товарообіг між країнами незначний (бл. 60 млн дол. США), однак існує перспектива співробітництва у газовій (Україна зацікавлена в імпорті скрапленого газу з К.) та аграр. (Україна може постачати продовольство до К.) сферах.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Юрківський В. М. Країни світу. К., 2001.

Бібліографічний опис:

Катар, Держава Катар / К. В. Мезенцев // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10341>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).